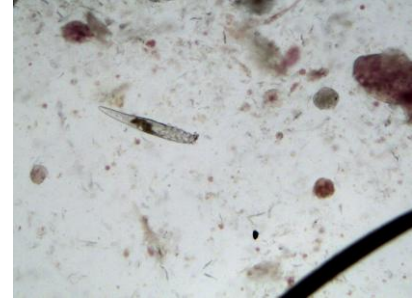

Demodikose (hårsekkmidd) hos hund

Det er parasitten *Demodex canis* som formerer seg og fører til sykdommen demodikose eller hårsekkmidd. Demodex midden lever i hårsekkene og i talgkjertler. Hele livssyklus skjer på hunden. Noen få Demodex midd tilhører kroppens normalflora sammen med bakterier og gjærsopp. Med normalflora menes organismer som lever på kroppen uten å fremkalle sykdom. Det er immunsystemet som holder antallet av disse organismene i sjakk. Når man tar hudskrapprøver fra en hund uten hudsykdom er det derfor ytterst sjelden at man finner hårsekkmidd. (Forfatteren har etter å ha undersøkt mange tusen hunder aldri funnet en "tilfeldig" demodex midd.)

Sykdommen demodikose oppstår når demodex middene av en eller annen årsak begynner å formere seg. Tegn til sykdom sees som regel først i form av flekkvis håravfall, senere også hudinfeksjon. Avhengig av dyrets alder skiller man **juvenil** ("ungdoms-") og **adult** ("voksen -") demodikose. Avhengig av utbredelsesgrad på kroppen deler man inn i **lokalisert** eller **generalisert** demodikose.

Hvordan ser det ut?

Juvenil lokalisert demodikose er definert som maksimalt fem områder med små røde, flasete og hårløse partier på ett frembein eller i ansiktet. Denne formen avheler i mange tilfeller (90%) helt av seg selv uten å kreve behandling. Viktigste tiltak er ikke å stresse unghunden unødvendig (stå over valpeshow, kurs, reiser og lignende i noen måneder).

Juvenil generalisert demodikose er definert som flere enn fem hårløse partier som angitt ovenfor eller hvor en hel kroppsdel er angrepet, f. eks. hele ansiktet, ett helt frembein eller mer enn en pote.

Har hunden dårlig immunforsvar?

Årsaken for utviklingen av juvenil generalisert demodikose er en sykdoms-assosiert variasjon i T-lymfocytene. Det foreligger derfor ingen defekt av immunsystemet generelt og hundene har ikke noe dårlig immunforsvar overfor andre sykdommer enn akkurat denne parasitten.

Behandling av juvenil generalisert demodikose

Juvenil generalisert demodikose kan av og til også forsvinne helt av seg selv, men som regel krever den langvaring medisiner. Mange hunder får i tillegg dype bakterielle hudinfeksjoner. Gjennomsnittlig vil det være mulig å kurere 80% av hundene. Når potene er angrepet av demodikose har pasienten ganske vondt og behandlingen kan være vanskelig.

Veterinæren vil som regel velge en behandling bestående av en kombinasjon av medisiner som bekjemper parasitten (eneste registrerte middel for dette i Norge er Advocate) samt shampobehandling og om nødvendig, antibiotika mot hudinfeksjonen. Fôrtilskudd som omega-3 fettsyrer fra fiskeolje kan brukes som støttebehandling. Å redusere stressfaktorer er også viktig. Det er helt avgjørende at hundeeieren kommer tilbake til kontroll hver 3. uke for nye hudskrap. Disse skal tas fra forandret og normal hud og undersøkes i mikroskop. Kun når hunden har vært til to kontroller uten at veterinæren har kunnet påvise demodex midd blir pasienten friskmeldt.

Gjennomsnittlig behandlingstid er 13 uker. Tisper bør kastreres når de har blitt friske fordi den hormonelle påvirkningen under løpetiden igjen kan føre til formering av parasitten.

Er demodikose smittsomt?

Demodikose er ikke smittsomt. Hunden kan leve tett sammen med andre hunder og kan leveres til hundepasser, leke med andre hunder etc.

Er demodikose arvelig?

Juvenil generalisert demodikose er en ganske vanlig sykdom med en klar arvelig komponent. Det er ikke parasitten som er arvelig, men tendensen til å utvikle sykdommen generalisert demodikose. Visse raser har en kraftig økt risiko for å utvikle juvenil generalisert demodikose. Til disse hører rasene Amerikansk Staffordshire Terrier, Shar Pei, Dvergpinscher og Mops.

I Sverige pågår det for tiden et prosjekt hvor man forsøker å finne genet som koder for denne sykdommen. Hvis man finner det vil man i fremtiden kanskje ha en gentest for å teste alle avlsdyr av de berørte rasene.

Hva kan en oppdretter gjøre?

Oppdrettere må fortsette med kun å avle på klinisk helt friske individer. Den svenske veterinær dermatologi gruppen kom i 2000 med strikte avlsanbefalinger for hunder som har fått påvist lokalisert eller generalisert demodikose. Følger man disse skulle det være mulig å eliminere demodikose fra en rase ganske

raskt. Problemet er at mange raser kun har en liten genpool og oppdrettere må også ta hensyn til grad av innavl, eksteriør, mentale egenskaper og kanskje andre sykdommer.

Adult demodikose som begynner først når hunden er godt voksen, er i motsetning til juvenil generalisert demodikose en uvanlig sykdom . Den kan sees hos hunder som har andre sykdommer som svulster eller som får medisiner som sterkt reduserer immunsystemet. Adult demodikose er ikke arvelig.

Anbefalinger for avl (gitt av Swedish Veterinary Dermatology Study Group i 2000)

1. Avlsforbud for tisper eller hannhund som selv er frisk, men som har gitt generalisert demodikose i valpekullet eller gitt lokalisert demodikose hos flere valper i et eller flere kull.
2. Avlsforbud på hund som selv har hatt generalisert demodikose, selv om den er avhelt uten behandling. Avlsforbud også for helsøsken og foreldrene. (Unntak: eldre hund med andre underliggende sykdommer som årsak.)
3. Avlsforbud på ung hund med lokalisert demodikose som er avhelt uten behandling, men hvor generalisert demodikose er påvist hos beslektede hunder eller hvor flere helsøsken har hatt lokalisert demodikose.

Babette Baddaky Taugbøl
Veterinær og hudspesialist

Februar 2012